

Van buddy tot community

Voorstelling van onze film over buddyprojecten

donderdag 21 april 2022

De Vlaamse overheid financierde 28 buddyprojecten gedurende drie jaar. Ze vroeg aan Odisee-Kenniscentrum Gezinswetenschappen, De Link en SAM vzw om deze projecten te ondersteunen met een lerend netwerk en intervisies. De projecthouders en buddy's deelden hun inzichten met ons in een film die we opdeelden in negen thematische fragmenten.

Tijdens deze studievoormiddag presenteerden we de film en bespraken we het belang van netwerken bij de ondersteuning van kwetsbare mensen en gezinnen, en de rol die buddy's hierin kunnen spelen.

Onder het programma vind je het verslag van het inleidende gedeelte: de bespreking van een viertal thematische fragmenten van de film.

Programma

9.00-10.45 uur: **Fragmenten van de film 'Van buddy tot community'**

- Welkom en inleiding over de rol van het buddywerk in het sociaal werk.
- Kennisclips over rekrutering, omgaan met grenzen, diversiteit, projectbeheer, impact, duurzame verankering.
- De projectpartners gaan in dialoog met het publiek over elk van deze thema's.

11.00-13.00 uur: **Workshops**

1. Uitwisseling en verdieping over de relatie professionals-vrijwilligers.
2. Rol van een netwerk in de versterking van gezinnen in een armoedesituatie.
3. Hoe verschillende projecten op elkaar laten inhaken: buddywerk – lokale gezinscoaches – zorgzame buurten – 1 gezin 1 plan?

Bekijk de film online: www.odisee.be/van-buddy-tot-community

Daar kan je de thematische stukken als kennisclips apart bekijken

Bespreking van de getoonde filmfragmenten

Verslag voor Kristien Nys (Odisee-Kenniscentrum Gezinswetenschappen)

We begonnen de studiedag met het samen bekijken van vier fragmenten van onze film. Daarna bespraken we deze kennisclips aan de hand van de volgende richtvragen:

- Wat is herkenbaar?
- Wat is verschillend in vergelijking met uw praktijkervaring?
- Wat neemt u mee?
- Wat roept vragen op? Welke vragen blijven?
- Waar zitten uitdagingen en noden op het terrein? Mogelijke oplossingen?
- Welke verwachtingen leven naar de overheid?

Hieronder vind je een beknopte neerslag van (1) de reflecties en vragen die door de deelnemers aangebracht werden en van (2) de antwoorden van het team (aangeduid met ➤).

Inleiding: Wat is buddywerk?

- Buddy = begeleiding en/of ondersteuning?
 - o afhankelijk van kenmerken van het project
 - o hangt samen met visie van waaruit buddy's werken
- Verschillen tussen de buddywerkingen inzake doelgroep: 'met wie ze werken'
 - o Personen, individuen
 - o Gezinnen: ouders en kinderen
 - o Kinderen, jongeren
 - Desalniettemin doorheen het intervisietraject een common ground gevonden voor vrijwilligers die zich inzetten voor mensen of gezinnen in een kwetsbare situatie, bv. op vlak van: rekrutering, omgaan met grenzen, enz.
 - Er is een diversiteit aan doelgroepen en systemen om ondersteuning te bieden.

Rekrutering van vrijwilligers

Rekrutering was een vraag die sterk leefde in de groep, een heel praktisch thema. Boeken staan vol met grote principes, maar niet noodzakelijk met de kleine adviezen die men leert uit ervaring. In deze video vertellen de professionals hoe ze rekruteerden, buddy's vertellen hoe ze gerekruteerd werden. Wat buddy's moeten leren over kansarmoede komt aan bod, en hoe ze doorheen het traject ondersteund kunnen worden. Kleine tips worden hier al gegeven. Meer leertips komen aan bod in een aparte video over leerervaringen, die je op de website vindt.

- Belang van coaching, van individuele coaching i.p.v. een verplichte vorming
 - Afhankelijk van de schaalgrootte van de buddywerking: er is een verschil tussen (1) grote organisaties en werkingen die zich uitgesproken moeten organiseren/structureren om de ondersteuning werkbaar te houden en (2) kleinere initiatieven voor wie individuele coaching (mits aanhoudende inspanningen) mogelijk blijft.

- Mate van 'controle' over vrijwilligers versus organisch laten groeien
 - Op geregelde tijdstippen zijn toch een aantal zaken te borgen (zie clip projectbeheer).
 - Belang van kwaliteitsbewaking: een buddy kan/mag/moet groeien in zijn rol: dat vraagt opvolging en organisatie, dat vraagt dat een medewerker tijd kan stoppen in de ondersteuning van vrijwilligers.
 - Opvolging en ondersteuning (cf. coördinatie) = werk dat belangrijk is, maar dat op de achtergrond blijft, voor buitenstaanders minder zichtbaar is
 - Meer informatie over vinden van vrijwilligers? Zie Lesley Hustinx: [Vrijwilligerswerk in ontwikkeling](#), en Eva Hambach van [Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk](#)
- Vrijwilligers zijn verschillend, hebben elk hun specifieke kwaliteiten waarvoor al dan niet onmiddellijk een match gevonden kan worden. Hoe vrijwilligers warm houden in afwachting van een match?
 - Manieren zoeken om een bestendige relatie op te bouwen met vrijwilligers, bv zoeken naar aansluiting, inbedding van de vrijwilliger in de bredere werking, bij andere activiteiten, bv. in een ontmoetingsruimte, want verbinding creëren verloopt ook via gewoon plezier kunnen beleven aan samen zijn.

Sterk duowerk – sterk buddywerk

In buddywerkingen worden duo's gevormd. Tijdens de intervisie werd snel duidelijk dat die duo-vorming op verschillende manieren kan gebeuren. In deze clip krijg je te horen hoe die matching aangepakt kan worden, wat de kracht ervan is en wat bijzondere aandacht vraagt.

De matching is uiteraard geen eindpunt. Het is een opstap om elkaar beter te leren kennen en samen op pad te gaan. Wat dat samen zijn inhoudt, kan wederom heel verscheiden zijn en krijg je ook in deze clip te zien en te horen.

De looptijd van de buddyprojecten en het tweejarig intervisietraject liep grotendeels samen met de lockdown en de wisselende coronamaatregelen. In het vervolg van deze clip vind je inspiratie over hoe in moeilijke omstandigheden de verbinding tussen de duo's toch kon standhouden. Ze illustreren stuk voor stuk de sterkte van deze werkingen. Een aanrader dus om op een later moment deze clip verder te bekijken.

- Ondersteuning is belangrijk, maar hoever kan je daarin gaan?
 - Over het thema grenzen stellen, waar al dan niet in meegaan, kan je nog een aparte clip bekijken en was er ook een workshop .
- Er is een grote variatie aan betekenissen die het buddywerk voor de verschillende betrokkenen kan hebben: hoe ga je daarmee om?
 - Verschillende verwachtingen van de verschillende betrokkenen: als dit naar boven komt, kan je dit best doorspreken met de vrijwilliger.
 - Moet gefaciliteerd worden, afhankelijk van de contouren waarbinnen je kan werken.

Impact en duurzame verankering

- Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens:
 - o Gemeenten vragen vooral kwantitatieve gegevens: dat is moeilijk als je in een gemeente maar 6 buddy-duo's hebt + het vraagt tijd om vertrouwen op te bouwen, je hebt niet meteen 'meetbare/kwantificeerbare output'.
 - o Het is belangrijk om preventief en duurzaam te kunnen blijven werken, ook dat is niet gemakkelijk te meten of weer te geven in cijfers.
- Verschuiving hulpverlening – buddywerk:
 - o buddywerk: belang van welzijn/welbevinden en belang om daar van binnen uit aan te (kunnen) werken.
- Proces- en productevaluatie van de werking
 - o Product- en taakgerichte output: bv. welke vaardigheden werden al dan niet verworven, enz.
 - o Proces dat je als organisatie/buddy doorlopen hebt: weten of je als organisatie, als buddy enz. iets bijgeleerd hebt is ook waardevol om te weten:
 - zie Riet Steel, Ludo Serrien e.a. over impact / retributielogica in <https://sociaal.net/achtergrond/impactevaluatie-sociaal-werk/>: wie heeft bijgedragen in dit geheel?
 - Wat is impact voor **deze** persoon?
 - Zie beperkingen van wat mogelijk is
 - Hoe 'klein' ook de verandering, dat kan op zich duurzaam zijn voor de persoon
 - Zie ook ATK-werking: uitrol van de werking in het OCMW van kleinere gemeenten die (willen) starten met een buddywerking
 - Belangrijk om erin te blijven investeren > kan leiden tot schaalvergrotingen
 - Noodzaak om proces mee voor ogen te hebben:
 - Proces tussen buddy's
 - Proces op organisatieniveau
- Voor impactevaluatie doen we momenteel een belronde naar de deelnemers na een aantal maanden: dat is/loopt moeilijk
 - Belang om tijd te nemen voor gesprek over betekenis, over impact
 - Het blijft een momentopname: na een langere periode kunnen de betrokkenen andere 'meerwaarde/impact' zien/benoemen dan (relatief) kort na de afronding van de ondersteuning, het buddytraject
 - Zie onderzoekstraject van o.a. Philippe Noens met Mobiele gezinsondersteunings-projecten: zie <https://www.kcgezinswetenschappen.be/nl/impact-mobiele-gezinsondersteuning-vooronderzoek>
 - Zie onderzoekstraject dat momenteel loopt vanuit Steunpunt WVG voor lokale gezinscoachprojecten: <https://www.kcgezinswetenschappen.be/nl/gezinscoaches>

- Hoeveel van de 28 buddy-projecten lopen nog door?
 - Daar hebben we momenteel geen zicht op; enkele projecten gaven aan zeker verder te willen gaan met buddywerking.
 - Wel stellen echter ook vast dat o.a. het moeilijk statuut in/van deze werkingen en de beperkte omkadering, projecten in de problemen kunnen brengen, wat voortzetting na de afloop van de projectperiode bemoeilijkt.
- Buddywerk vertrekt van een specifieke visie op de samenleving: er is een lokale gemeenschap voor nodig, dat werkt niet (altijd) in de praktijk.
- Oproep om breder aandacht te geven aan belang/meerwaarde van buddywerkingen, aan de inzet van vrijwilligers > cfr. [Vroeg en nabij](#) => geesten laten rijpen om daar meer tijd en middelen voor vrij te maken.